

A regény és Buttler levelei

A sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc levéltárban értékes és irodalomtörténeti szempontból is figyelemre méltó okmányok kerültek elő. Hőgye István kutató megtalálta gróf Buttler János, a „Különös házasság” című Mikszáth-regény főhősének családi levelezését. A rendkívül érdekes anyag tanulmányozása során olyan vélemény alakult ki, hogy Mikszáth a Különös házasság című regényének megírásakor inkább a romantikára törekedett, mint sem a történelmi hitelességre.

Egyházi személyek békegyűlése

Egyházi személyek békegyűlése volt tegnap délelőtt Szegeden, amelyet a Haza-fias Népfőnt városi bizottsága rendezett. Az ülésen részt vett Merksz Elemér püspöki helynök, Hofgesang Péter, a Haza-fias Népfőnt városi bizottságának titkára és dr. Rátikai János egyházügyi tanácsos is.

Előadást tartott dr. Bagó István apát. Foglalkozott a népfőntmozgalom jelentőségével és a hazai egyházpolitika időszerű kérdéseivel. Kitért előadásában a Haza-fias Népfőnt célkitűzéseire, méltatta az új gazdaságirányítás jelentőségét, s elemezte a hazafias neveléssel kapcsolatos teendőket.

Délután a Csongrád megyei protestáns és egyéb egyházak békegyűlését rendezték meg. Dr. Vámos József, az evangélikus teológia budapesti intézetének tanára tartott előadást *Merre tart népünk?* címmel. Ezt a békegyűlést Kelemen Miklós hódmezővásárhelyi unitárius lelkész nyitotta meg.

Mindkét tanácskozáson hozzászólások hangzottak el, amelyek az előadással kapcsolatos kérdéseket követték. A békegyűlések résztvevői szolidaritásukról táviratot juttattak el a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front budapesti irodájához.

Fogyasztók Tanácsa

A Magyar Szabványügyi Hivatal új társadalmi szervezet lett, amely a hivatalilag együttműködve, annak munkáját segítve igyekszik hozzájárulni a fogyasztói cikkek minőségének fejlesztéséhez. Az új szerv, a Fogyasztók Tanácsa tevékenységét, feladatait — a tanács első nyilvános szereplése alkalmából — kedden az Otthon Áruházban sajtótájékoztatót ismertette Takács Pál, a Magyar Szabványügyi Hivatal elnöke.

A fogyasztók tanácsának legfontosabb feladata a vásárlók érdekvédelme. Tevékenysége során a vevők tapasztalatainak és reális igényeinek érvényesítését szorgalmazza. A fogyasztók tanácsa a lakosság különböző rétegeihez tartozó, 600–800 fős önkéntes levelezői gárdát alakít ki, s természetesen szívesen veszi a vásárlók mindennemű észrevételeit, javaslatait.

A tanács a gyakorlati tapasztalatok alapján javasolta a fűszerpaprika szabványának módosítását, s ugyancsak a vásárlók véleménye alapján szükségesnek tartja a műanyag edények és háztartási cikkek szabványának a szigorítását. A vásárlók véleménye és külföldi tapasztalatok alapján javasolja, hogy a porszívókhoz készítsenek, árusítsanak eldobható papír zsákokat. A fogyasztók tanácsának

Gyorsfénykép 1967-ről

Oktatás, művelődés, mozi, tévé, könyvtár

Nemrégiben ismertettük ugyanezzel a címmel Csongrád megye, Szeged 1967. évi fejlődésének legfontosabb adatait a népmozgalomról, a lakásépítésről, a foglalkoztatottságról, a beruházásokról. A Központi Statisztikai Hivatal Csongrád megyei Igazgatóságának múlt évről szóló statisztikai jelentése további összefoglalásra és összehasonlításra ad alkalmat. Igen tanulságosak az oktatásra és a művelődésre vonatkozó 1967. évi adatok is.

Magasabb oktatási színvonal

Az általános iskolai oktatás színvonala és körülményei a legutóbbi esztendőben tovább javultak. Ezt a megállapítást hűen alátámasztják azok a körülmények, hogy csökkent a tanerőhiány és javult, illetve az igényekhez jobban igazodott a tantestület összetétele. Egy év alatt 13 százalékkal csökkent a képesítés nélkül dolgozó nevelők aránya, s kevesebb tanteremben folyik „váltott műszakos” tanítás. A fejlődés azonban korántsem egyenletes. A városokban, belterületeken nagyobb mértékben korszerűsítették az

oktatási feltételeket, ezek az iskolák jobban el vannak látva új eszközökkel, ilyen helyeken erőteljesebb a tanteremépítés. De a megyében tanuló mintegy tízezer általános iskolást alig érintettek ezek a változások.

Tavaly 6 és fél ezer általános iskolás végezte el a nyolcadik osztályt, kiknek 40 százaléka középiskolában, 42 százaléka szakmunkásképző intézménybe iratkozott. A gimnáziumok iránti érdeklődés megcsappant, többen választják a szakmunkásképző intézeteket.

Jön a „hullám”

A demográfiai „hullám” az idén várhatóan még magasabb lesz a tavalyinál: körülbelül 13 százalékkal lesz több most a végző általános iskolás. S minthogy a középiskolai hálózat területi fejlesztését társadalmi és termelési érdekek nem diktálják, a továbbtanulással kapcsolatos problémák fokozódása várható 1968-ban.

Az oktatási intézményekben létszámnövekedés és

csökkenés egyaránt kimutatható. Az óvodások száma mérsékelten, mintegy 5 százalékkal nőtt. Az általános iskola első osztályában az egy évvel ezelőttnél 5 százalékkal volt kevesebb a beiratkozottak száma, a nyolcadik osztályban viszont 13 százalékkal volt a „többlet”. A középfokú iskolák között csak szakközépiskolákban és a technikumok első évfolyamain volt létszámnövekedés, 22, illetve 4 százalékkal. A felsőfokú oktatási intézményekben különösen a levelező tagozaton erőteljes a csökkenés (1966-hoz képest 75 százalékos a létszám), viszont több volt a végzős.

A lakosság létszámához képest igen tekintélyes számot képviseltek a kis- és nagydiákok. Számuk az általános iskolától az egyetemig 84 362 volt, ebből Szeged 23 350 diákkal „részesedik”. Együttesen 52 238 általános iskolás, 15 852 középiskolás, 8509 szakmunkástanuló és 7763 főiskolai, egyetemi hallgatót említ a statisztika 1967-ből.

Kevesebb film, több színház

A könyvtárak 785 ezer kötetére (8 százalékkal több, mint az 1966-os könyvtálmennyiség) 76 ezer beiratkozott olvasó jutott, s egyenként átlagosan 26 könyvet kölcsönöztek, kevesebbet, mint előzőleg. De vesztett a mozi is. A megye egy-egy lakosa átlagosan nyolcszor volt moziban, s a nézők száma 4 százalékkal alatta maradt az 1966. évinek. Nyert viszont valamiképp a színház: 227 ezer nézője volt (6 százalékkal az emelkedés) és egy-egy szegedi előadás átlagos nézőközönsége 454-re nőtt. A szabadteri játékokon 5098 volt az előadásonkénti átlagos nézőszám, s ez is több az előző évi adathoz, 5 százalékkal.

A mozitól és a könyvtárraktól bizonyára a televízió hódított el embereket. Már 49 ezer előfizető volt a megyében (ebből Szegeden 20 ezer) s a növekedés aránya 18 százalékos. Rádióból szinte teljes telítettség van — az előfizetők száma 112 ezer.

Sajtótermékekből Csongrád megye igen sokat vásárolt, 41 millió példányt hoztak forgalomba, s 202 ezer előfizetést tartottak számon.

Szolgáltatás éjjel-nappal

Többször is szóva tettük lapunkban, hogy Szegeden a gázszolgáltatás mind nagyobb térhódításával növekszenek a DÉGAZ feladatai a lakosság igényeinek kielégítésében, s hovatovább ennek zökkenők nélkül nem tud eleget tenni. A sok és sokféle rendeltetésű gázkészülékek javítását mindeddig a DÉGAZ egyedül végezte, amíg ezt a privilégiumát fel nem oldotta az Országos Gázipari Tröszt. Lapunkban annak idején azt is megírtuk, hogy a Szeged m. j. városi tanács végrehajtó bizottsága is eljárta abban, hogy gázcsőbeszerelést, gázkészülékek garancián túli javítását a jövőben az erre kijelölt vállalatok, ktsz-ek, sőt magánkisiparosok is végezhesék, ha ilyen jellegű szakipari részleggel, illetve képesséssel rendelkeznek, s a vállalkozásra engedélyt kapnak az illetékes kerületi tanácsoktól. Természetesen az épületek gázcső-szerelésének tervét, illetve a kész munka átvételét a jövőben is csak a DÉGAZ hagyhatja jóvá.

A többi között az új lehetőségekkel él a Szegedi Építő Ktsz szakipari részlege is. Fősz János, a ktsz elnöke arról tájékoztatót, hogy az Attila utcai festő-részlegük helyiségeinek egy részében gázszelők, készülékjavító műhelyt rendeznek be hamarosan a lakossággal közvetlen szolgálatára. Éjjel-nappali nyitvatartással tervezik szolgáltatásukat megkezdeni és folytatni a lakosság megelégedésére. Hívásra házhoz mennek, helyben javítanak majd. Az új gazdasági mechanizmus szellemében csak üdvözölni lehet ezt a kezdeményezést.

Lódi Ferenc

„Próbavásárlás” — bizalom

Alig múlt esztendeje, hogy a Rádió és Villamos-tömegcikk Nagykereskedelmi Vállalat, a RÁVILL, szakboltot nyitott Szegeden, a Kölcsey utcában. Az elektroakusztikai cikkek elterjesztésének eredeti módszerét — egyelőre egyedülálló módszerét — gyakorolja a bolt: díjtalan szolgáltatásai közé tartozik a műszaki tanácsadás, a kívánt hangerősítő berendezések megtervezése, a megvásárolt készülék házhoz szállítása és üzembe helyezése. S amivel a vevők bizalmát leginkább megalapozta: a vásárlást követő nyolc napon belül azonnal kifizetjük háznál az esetleges hibát, sőt minden további nélkül kicseréljük a hibás készüléket. Nyolc napig nem is adják át a garancialevelet, csak ha ezalatt nem érkezik reklamáció, akkor küldik el postán a vásárló lakcímére.

Mire jó ez? — tették fel a kérdést érdeklődőinkre hasonló cikkekkel árusító boltok vezetői.

A RÁVILL dolgozói már egy év tapasztalatából tudják, hogy a vevőknek sokat számít, ha tudja, magyarázkodás nélkül kicserélheti a vásárolt készüléket. Mintegy „próbavásárlásnak” számít ez, hiszen nyolc nap alatt a rejtett gyári hibának is napvilágra kell kerülni. S a vevők egymásnak elmondják, hogy a Kölcsey utcában milyen előnyös a vétel, milyen udvarias a kiszolgálás, s türelmes a műszaki felvilágosítás.

De miért nem csinálnak nagyobb reklámozást ennek? Mert szükségtelen. A legtöbb új vevő tér be a boltba, hogy valamelyik ismerősére hivatkozzon, aki már itt vásárolt.

Hány csere volt egy év alatt? Két tv-készüléket küldtek vissza a központuknak gyári cserére, a többi kisebb hibájú volt, azokat megjavították. Olyan csere is volt, hogy otthon a lakás bútoraihoz nem illett a készülék színe, fazonja, más kellett helyette.

Azt mondják, nőtt a forgalmuk, s vásárlóik hónapok múltán is bejárnak a boltba tanácsért, felvilágosításért. Fiatalok: diákok és dolgozók gyakran kerek kis előadásra gyűlnek össze az üzletben, s aztán vásárlókká válnak előbb-utóbb.

Kérdés: ezt az ugyan türelmet és előzékenységet kívánó, de eladónak, vevőnek egyaránt hasznos módszert miért nem alkalmazzák más üzletekben, esetleg másfajta áruknál is?

Kondorosi János

„Simulj szerelmes szíved a Tiszához”

Juhász Gyulának ezzel a szövegkörnyezetében nagyon szépen hangzó, így, kiemelve viszont kissé giccsesnek tűnő verssora jegyében rendezték meg hétfőn este a Juhász Gyula Művelődési Otthon, a Tiszatáj és a Magyar Írók Szövetsége Dél-magyarországi Csoportjának közös irodalmi estjét. Szilágyi János, a műsor összeállítója szerencsés kézzel választott: túlnyomó többségükben a címhez szorosan kapcsolódó, színvonalas művek hangzottak el.

Juhász Gyula, Andrassy Lajos, Tóth Béla, Lódi Ferenc, Simai Mihály, Fenékel Judit, Mocsár Gábor, Polner Zoltán, Déry Endre és Papp Lajos írásait két előadó: Sz. Szabados Margit és Dubecz György tolmácsolta.

Sz. Szabados Margit igen jó hanganyaggal rendelkező, iskolázott, már-már rutinosan mondható előadónak bizonyult. Főképpen az érzelmesebb, líraibb művek közvetítésekor mutatkoztak meg igazán képességei. Öröndetes, hogy előadásmódjában min-

dig az egyszerűsége törekszik: előad — nem szaval! Az egyéniségtől távolabb álló alkotásokat — érhető módon — kevesebb invencióval kelti életre.

Dubecz György szereplése kevésbé mondható sikeresnek. Hanganyagára ő sem panaszkodhat — mellesleg: illúziókeltően énekel is —, viszont az előadásra szánt művek elemzésére, apróbb részleteinek feldolgozására a kelleténél kevesebb gondot fordított. Mind vers-, mind prózamondáskor csak helyenként értelmezi igazán a szöveget.

Az irodalmi estet Mocsár Gábor, az írócsoport titkára nyitotta meg. A két előadón kívül közreműködött még Marik Erzsébet zongoraszámával. A műsor zenei szerkesztője Nikolényi István volt.

A. L.

SZERDA,
1968. MÁRCIUS 6.

DEL-MAGYARORSZAG 5

Tizennégyezer egyetemi hely

Március első napjaiban megkezdődtek a jelentkezések a felsőoktatási intézményekbe. Előzetes adatok szerint mintegy 14 ezer fiatalnak biztosítanak helyet az egyetemeken, főiskolákon. A negyedévesek pályázati kérelmüket március 15-ig adhatják be, a korábban érettségizettek május 10-ig jelenthetik be továbbtanulási szándékukat. Az ország különböző típusú középiskoláiból az idén mintegy 54 ezer diák kerül ki, körülbelül 31 ezer gimnáziumban érettségizik. Várható tehát, hogy az idén is többszörös lesz a túljelentkezés, különösen az úgynevezett divatos szakokon. A nappali tagozaton a felvételi vizsgákat június 26 és július 20-a között, az esti-és levelezőtagozatokon július hónapban tartják meg.